

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . . 50 . . .	Fél évre . . . 8 . . . — . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . . — . . .		
Egy óra . . . 1 . . . — . . .	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Betegség és nyugdíj.

Magyarországon kétmilliónál többre megy a kereskedő- az iparososztály kötelékéhez tartozók száma s ennek dacára eddigelé nem találták meg azt a módozatot, a mely mellett a kötelékhez tartozók jövője biztosítható volna. Sem a betegség, sem a munkaképtenség esetére nincsenek még olyan intézkedéseink, a melyek a humanizmusnak teljesen megfelelnek s a méltányosság és jog szempontjából a bírálatot kiállhatnák.

A társadalom eme legbasznosabb, de szerencsétlenül járt tagjai jórészt alamizsnákból, mások kegyelmének igénybe vételével kénytelenek tengetni életüket s gyakran ki vannak téve nemcsak a megaláztatásnak, hanem az önmeghasonlásnak is, minek következtében néha a törvénykezésnek is meggyűlik velük a baja.

Ezeken a szegényteljes állapotokon minden setre segíteni kell. Reformálni kell első sorban a betegsegélyzési intézmény szervezetét olyformán, hogy a társadalom szociális nyugalmá biztosítsa. A betegsegélyzés intézményének eredménye sehol sem felelt meg a hozzáfűzött várakozásoknak, mert pátriarkális rendszerrel léptették életbe, a mely csak klikkeket, kottériákat teremtett s a vezérek atya-

fiainak hivatalokat szolgáltatott. A kezelés is sok kívánni valót hagyott fenn s olyan drága volt, hogy a munkabérijárulékok évi összege a betegek orvoslására és segélyezésére távolról sem volt elegendő. De hogy is volt volna elég, mikor a kezelés maga fölemésztette az évi bevételek kétharmadát. Csodál tos-e, ha ilyen körülmények között a betegsegélyző-egyesületek a szocializmus melegágyaivá váltak!

Égető szükség tehát olyan reform kidolgozása, a mely egyfelől a munkások kötelezettségének aránylagosabb és olcsóbb kivetésével foglalkozik, másfelől a kezelést egyszerűbbé és teljesen kifogástalanná teszi.

Reformról levén szó, nem kellene feledni, hogy manapság nemcsak a munkásosztálynak kell küzdenie a nyomorral, hanem a kisiparosok, kereskedők és mezőgazdák igen nagy részének is, mert ezek között számtalanok vannak olyanok, a kiknek existenciája még kevésbé van biztosítva, mint a munkásoké.

S e mellett azokról a vállalkozókról sem volna szabad megfeledkezni, a kik munkásaik betegjáruléka czimén évente nagyobb összegeket fizetnek be a segélypénztárakba s tönkremenésük, munkaképtelenségük esetén e befizetésekből nyomoruk enyhítésére mit sem kapnak. Ez mindenesetre anomá-

lia, a melyen valamelyes módon segíteni kell.

S e segítségnek két módja van. Vagy kezébe veszi maga az állam az egész segélyezési és nyugdíjügyet s épp úgy, mint a saját hivatalnokainak biztosítja az ipari és kereskedelmi főnökök, vállalkozók, újságírók, alkalmazottak, munkások stb. végnapjait és betegsegélyezését, vagy kezébe adja ezt a gondoskodást egy társadalmi uton létrehozandó országos szervezetnek, a melynél a nepotizmus helyett a humanizmus követelményei érvényesülhének.

Miért ne lehetne keresztül vinni, hogy az adófizető a reá kivetett adóhoz képest fizetné be nyugdíj- és betegsegélyezési járulékat az állampénztárba, a hol a befolyó díjak és járulékok nem kallódnának el s a kezelés sem kerülne túl sokba. Hiszen annyi formája van ennek a nyugdíjbiztosításnak és betegsegélyezésnek, hogy e helyütt nem is volna czélszerű a sok közül ezt vagy amazt ajánlanunk.

Kötelességet teljesítünk, a midőn ezeket a dolgokat, a melyekről igazi szociálpolitikuskaink már régen gondolkodnak, szőnyegre hozzuk. Ha jól tudjuk, az Országos Iparegyesület a napokban foglalkozik majd behatóbban ezzel az égető kérdéssel. Ettől a tevékeny testülettől mindenesetre konkrét

Augusztus 13.

Szomoru nap. Emléke is setét.
Köddel borítja Világos terét!

Hanyatló zászlók tépett szárnyiról:
A szent szabadság vesztett ügye szól!

Hősök kezéből kihullott a kard,
Ármány tiprá le a vitéz magyart!

Tombolt nagy örömeben a pokol:
Hogy a szabadság népe haldokol!

Hiába sirtak fönt az angyalok:
Mert bűneinkért Isten elhagyott!

Megkorbácsollak pártos, büszke nép!
Sajó, Mohács, Majtény nem volt elég!?

Most is magadnak voltál ostora,
Le nem győzött voln' az ellen soha!

A harcban én vezettem fegyvered,
Örültem, hogy a németet vered!

De ősi bűnöd ismét meglepett:
Viszály marczangoló szét kebledet!

Megbüntetlek. Magadra hagytalak.
Nem őrizének meg a bérczfalak!

Reád rohant északnak zsarnoka,
S leomlott a szabadság csarnoka!

És összezuzta gögös fejedet,
Vérben fetreng vonagló tetemed!

Sajnálak bár, de áll ítéletem,
Hiába vagy választott nemzetem!

Nagy a bűnöd. A büntetés kevés.
Okulj már egyszer és megmentve lész!

És megbocsátok azokért talán:
Kik elvéreznek majd a Golgothán!

Ismét rád árasztom kegyelmemet:
Ha szent emléküket hön tiszteledd!

Romok felett új élet vár reád,
A halálból föltámad szép Hazád!

Kösa Barna.

A feleség a második évben.

Kedves férjem-uram!

Kezemben várva-várt leveled és sürgönyöd, melyben névnapomra gratulálsz. Hogy mind e kettőnek megörültem, azt talán sejtetted . . . mert valóban már türelmetlenkedem, hogy az én jó uram így késik a levélírással.

Igazad van, nem kívánhatok tőled szerelmes levelet, mert először is, ha az rendelésre készül, úgy sem szerelem, másodszor meg hozzánk, komoly és egy gyermek házassághoz talán nem is illik; különösen akkor, amikor te azt tartod, hogy a szerelem-ömlengők rendesen hűtlenek. Így éppenséggel nem is kell szerelmes levél és aztán . . . tán el nem hinnők egymásnak a forró biztosításokat, azok után a második után, melyeknek egyetlen egy jelzőcskéje sem illenék súlyos voltuknál fogva egy leheletszerű és sejtetelemdus, rózsaszín borítékba.

De lásd, a te leveledben mégis voltak szerelmi nyilatkozatok és ezek mégis jól estek nekem. De tudod-e miért? Mert azok valódiságát és igazságát dobogó szívem sugta

javaslatot várunk, valamint elvárjuk ezután a kormánytól is, hogy az alaposan megvizsgált javaslatban jelzendő reformokat általánosítsa, illetve, hogy a betegsegélyezés és nyugdíj kérdését országosan és minden rászoruló polgárra nézve egyenlő méltányossággal rendezze.

„Csendőr“-vásár.

A kolozsvári rendőrbotrányok és az utóbbi napok véres tüntetései által felizgatott kedélyek még le sem csillapodtak és ma már ismét újabb rendőri erőszakoskodásnak megbotránkozató híre érkezik, ezuttal egy alföldi városból, — Mezőtúrról. Mint Kolozsvárott, úgy Mezőtúron is igen nagy a lakosság elkeseredése a rendőrség iránt, amely ismételten visszaélt hivatalos hatalmával és nyomorékká tett igen sok embert! Mint Kolozsvárott, úgy Mezőtúron is teljesen elfajult a rendőr intézmény, amelynek, úgy látszik, fogalma sincs igazi feladatáról és amely hozzájárul az általános óhajlás sürgetéséhez, hogy még a közigazgatási intézmények általános reformálása előtt a rendőrséget a vidéken államosítani kell.

A Mezőtúr és Vidéke ezimű lapnak ma érkezett száma leplezi le a derék iparos város rendőrségét és igazán szinte hihetetlen hogy azok az állapotok, amelyek itt festettek, eddig is léteztek.

Szó van az idézett lapban a július 26-án és 27-én megtartott országos vásárról, amely alkalommal oly sok csendőrt gyűjtött oda a rendőrség, amennyit ott még soha sem láttak. Azért nevezi el ez a lap ezt a vásárt „csendőrvásárnak.“ Majd így ír:

„Tanulmány és vizsgálat tárgyát képezheti, hogy tulajdonképen miért is kellett Mezőtúron „csendőrvásárt“ — tartani, s ha ezt vizsgálat tárgyává tesszük: még nem

meg, mert éreztem, hogy mondásaid nem üres szavak, hanem forró érzelmek bensejéből kipattant szikrák.

És én jól tudom, hogy az igazi érzelmek nem a lázas és viharos izgatottság első felhevülésekor születik, hanem a nyugodtság és csendes környezet behatása alatt. És ezért is jól esett leveled.

Vagy pedig . . . a nyugodtság magával hozza a körültekintést és óvatosságot, a mi a tettetés első lépcsője és hódol a társadalmi felfogásnak, mely bemagolja az ő hazug frázisait: „A házastársaknak szeretniük kell egymást, a gyermek összekötő kapocs.“

Egyetértés, bizalom és szeretet, irod, de hol az az okos ember, aki úgy csinálja a dolgot, hogy embertársainál hívesre találjon feltétlenül, minden utógondolat nélkül.

Talán az lenne az igazi, mikor a hullámzó indulatok eltépik a társadalom emelt gátakat, lehull a mesterséges korlát és ellenállhatatlanul zudul a súlyos szó a szívből az ajkakra és elseper boldogságot, házi békét és a szerelem gyöngéd virágait gyökerestől tépi ki?

Lecsöndesül az indulatok viharja, visszavonul a szóáradat medrébe, a mosolygásokat is újra felépítik az érzelmek szívpartja

is nagyon soká kell törni a fejünket azon hogy ennek a nyitját kitaláljuk, mert az egész város közönsége tudja, hogy ez azért történt, mert a rendőrfőkapitányság, mint vásárbírósnak nagyon féltette az irháját és mert ők maguk is nagyon jól tudják, hogy sok van a rováson s a lelkiismeretük (ha ugyan bírnak ilyenfélével?) mardosása következtében jónak látták magukat csendőrökkel körülvétni, nehogy olyanformán járjanak ismét, mint a multkor a Szilágyi-féle agyonlövés miatt.

Hogy pedig ezen feltevésünk alapos, eléggé illusztrálják a rendőrkapitányság tényei, melyek a következők: Lévai Antal, Tóth István, Molnár Balázs, Főríz András, Király Sándor, Debreczeni Béni. Csordás Imre, Csikós Antal, Szappanos Antal, Solyom Elek, Bagdán Lajos, Zsidai János, K. Nagy Mária, Domonyi Albert, Juhász Antal, Szathmári Erzsébet, Nádházi Lajos, Pápai Lajos, özv. Farkas Sándorné, Szabó Antal, Mező Sándor, Varga Zsigmond, Rácz János, Gy. Szabó Sándor, Papp Antal, Elekes Teréz, Hegyi Károly, Hegyi József, Bordács András, B. Tóth József, Illyés Sándor és Kozák Sándor stb. mezőturi lakosokat, hivatalos hatalmukkal visszaélve, minden ok nélkül annyira összeverték, hogy többen közülük nyomorékok lettek.

Ezek tehát nem nagyon jó szemmel nézhetnek a rendőrkapitányság személyzetére.

De vizsgáljuk tovább az ő tényeiket, amint következik: Szücs István, Tömösvári Sándor, Szunyog János, Polgár Sándor, Pápai Károly, Csoma Mihály, Herbály Mihály, P. Szücs Lajosné, Mikes Ferencz, K. Szabó János, Fejes Lajos, Nádudvari István, Zsoldos Mihály, Debreczeni Károly, Bodnár János, id. Juhász Gy. József, Török Lukács, Tokai Károly, P. Kiss Antal, Jenei Imre, Nagy Gábor, Kovács Lajos, Kovács Mihály, Herczeg Albert, Bozsóki János, Somogyi

elé, de az áradás nyomait mutatja a letarolt szerelem, a kitépett bizalom és a romba dőlt egyetértés.

Csodálatos! Azért az ég épp oly mosolygósan kék, a nap kaczerül süt, a föld tovább forog, a takarítás is rendben folyik, ebéd, vacsora s csok is minden csak a régi marad, de azért a szivekben ott marad a tövis!

Leveledet nagyon vártam s bántott, hogy négy napig kitarítottad iras nélkül. — Reggelenként kis fiamat magamhoz veszem s beszélek neki apukáról. És ő figyel, mintha tudná, hogy kiről van szó.

A vasárnapot igen távolnak találom: szeretném, ha hamarabb ölelhetnék. Nagyon fogok örülni, ha mielőbb látni fogom az én édes drága, rossz uracsám a kit úgy szeretek, hogy nem tudok eltérni egy halvány gondolatot sem, hogy az ő egész lénye és gondolat világa kizárólag nem az enyém, ennek még a sejtelve is felkurbcsolja egész valóm.

Jól viseld magad . . . És ügyelj mindenre.

Zárj el mindent és különösen a te szobádat.

Ne légy fenn sokáig . . . És aztán . . . ne gondoldj reám!

Mihály, Szabó Bálint, Szabó Lajos, Lukács Mihály, P. Kiss Istvánné, Szabó Eszter, Bende István, E. Katona Imre, Lakatos András, Csekő Sándor, Kara Sándor, Csekő Mihály, K. Banyai Lajos, Kádár István, Korponai Lajos, Beke Lajos, Csuth János, Butor Lajos, Juhász Imre, B. Kovács Balázs, Prorok János stb. mezőturi lakosokat minden igaz ok vagy erre alkalmas ténykedés és alap nélkül részint érzékenyen megbírságot, részint bezárták, részint pedig rágalmozó, becsületsértő s vérlázító szidalmakkal illették.

Az elsoroltakon kívül még más tényei is vannak a mezőturi rendőrségnek, olyanok, melyek nemcsak egyéni, hanem társadalmi elbírálás után sem ütnek meg a mértéket s egész jogosan és igazságosan emelik panaszukat a mezőturi rendőr-ég ellen.

A vidéki iparosoknak a fasátorokban szombaton is megengedett az árulás, holott a más helyre beosztott iparosoknak csak vasárnap reggel 9 órától kezdve szabad árulniok.

A nem engedelmességek és a vásári szabályrendelet s régi jogaihoz ragaszkodó iparosok sátora elébe pedig két rendőrt állított, kik a vevőket tőle eltávolították.

Az elmondottakat igazolja a 18 azaz tizenhöz ivre terjedő és a panaszosok sájtakozó aláírásával megerősített tényleirési jegyzőkönyv, panasz levél és az ipartestület tanácsstermében folyó évi június hó 19-ikén megtartott értekezleten felvett és a négy megbízott iparos által aláírt jegyzőkönyv.

Még több panaszszal is szolgálhatnánk, de azokat, mint a közérkölciség ellen hivatalos visszaéléseket nyilvánosan elmondhatóknak nem tartjuk s csakis azt jegyezzük meg, hogy ilyen körülmények között és ilyen hivatalos ténykedések után kárhordatja e valaki a köznépet azért, mert zavarog a hivatalos eljárás miatt — lehet-e rossz néven venni attól a szegény adófizető polgártól, kit vérig sértenek a hivatalos köpönyeg alatt — hogy elégedetlenkedik?

Az ilyenmü hivatalnok eljárásnak köszönhetjük mi is, hogy városunk hirnevessé vált, a bankócsinálás menedékhelye, a Szilágyi napszámos-féle rendőri agyonlövés s az ennek következtében beállott zavargás és a rendőrkapitányság leveretése, valamint a csendőrvásár miatt is.

Az ilyenmü eljárásnak köszönhető a kolozsvári lázadás is, pedig úgy lehet, hogy Kolozsvár népének korántsem volt annyi oka a zavargásra, mint Mező-Turnak.

A debreczeni kőművesek sztrájkjáról.

A debreczeni kőművesek formailag is kimondták a munka abban hagyást; letették kalapácsukat, serpenyőjüket és egyéb munka eszközeiket, — egyszóval megkezdték a munkás obstrukciót a munkaadók és vállalkozók ellen.

Mindenesetre fontos kérdés itt az, hogy

vajjon ki a hibás . . . a munkaadók-é, vagy a munkások?

A munkaadók azzal védekeznek, hogy ők az 1898-iki szerződést nem önkényüleg szegték meg, hanem maguk a munkások ösztönözték őket arra, és pedig a szerződésben kikötött munkabérnek önként felajánlott leszállításával. Ha tehát ők maguk ajánlkoztak a szerződéstől eltérő munkabér elfogadására, és a szerződésileg beszüntetett akkord munkák teljesítésére, — minthogy ebből a vállalkozó urak busás hasznot láttak, ki tilthatta volna azt meg nekik, hogy ilyen kínáló alkalmat a saját jóvoltokért fel ne használjanak. Szerintük tehát, az ő eljárásuk indokolt, jogos, és kifogástalan.

A munkások pedig a maguk álláspontja mellett avval érvelnek, hogy az 1898-iki általános szerződés, érvényében mai napig is fennáll, és ők követelik annak mindkét részről való betartását. Jogtalanoknak és szerződésellenesnek mondják ki a munkaadók és vállalkozók azon eljárását, melylyel ezek az általános szerződéstől eltérő feltételek és speciális kikötések mellett alkalmaztak esetről-esetre munkásokat. Mert az a munkás, aki szerződésellenes kikötések mellett ajánlotta fel munkáját: vagy meg nem engedhető munkahajhászásból, vagy szorultságból kenyérkereset hiánya miatt — cselekedett. Az ilyen rendkívüli munkaerők elfogadása mindenesetre „k i v é t e l” volt az általános szerződésen alapuló szabály alól. De a kivételes s egyttal szerződésellenes esetek száma egyre szaporodott, elannyira, hogy a kivételes eljárás és munkás alkalmazás rohamosan nötte ki magát a gyakorlatban szabálylyá, és ezzel az 1898-iki általános kötelező „s z e r z ő d é s” holt alakszerűséggé vált s az utóbbi időben a munkaadók és vállalkozók teljesen félredobták azt a munkások sérelmére anélkül, hogy jogilag annak érvényét hatályon kívül helyezték volna, akár a szerződő felek, akár az illetékes hatóság.

A szabad alkudozás mellett, és a szerződésellenes akkord munka felújítása mellett, a munkabér rohamosan csökkent, úgy hogy ma már a kőműves munkások munkájukért olyan csekély díjazást kapnak, amely nem „munkabér” többé, hanem csak „borravaló”, a mint ezt a sztrájk gyűlésen találóan elnevezték.

Ebből az tűnik ki, hogy látszólag mind a munkaadóknak, mind a munkásoknak igazuk van. De minthogy két ilyen ellentétes igazság meg nem állhat, mert akkor az érdek ellentétek soha egymással összeegyeztethetők nem volnának . . . Kérdés, kié itt az erősebb, a megnyugtatóbb s a tiszteltemelődőbb igazság? . . .

Én a tulajdonképeni igazságot a munkások részén látom fennforogni; — az ő igazságok irott igazság, — az ő igazságok emberi igazság, — az ő igazságok elvitathatatlan igazság, — a munkaadók látszólagos igazságával szemben.

A munkaadóknak tehát emberi és erkölcsi kötelességükön kívül szerződési kötelességük is azt parancsolja, hogy a munkások

jogos követelését teljesítsék; akkor megszűnik a sztrájk s helyre áll a béke. Ennél többet a munkások nem is követelnek, de ezt joggal követelhetik . . . és így sztrájkjuk teljesen jogos.

Dr. Király Péter.

A zenedei tanárok nyugdíj ügye.

A helybeli zenede derék tanári kara már két évvel ezelőtt mozgalmat indított egy nyugdíjalap létesítése tárgyában.

Fontolóra vették a helyi viszonyok minden fő- és mellékkörülményét; számot vettek, hogy mit? mennyit? várhatnak a zenedétől, mint erkölcsi testülettől és arra a konklúzióra jutottak, hogy első sorban is: „segíts magadon és Isten is segíteni fog!”

Hozzá is fogtak a fontos ügy nyelbítéséhez. Tanácskoztak és a tanácskozásnak az lett az eredménye, hogy hangversenyt rendeztek a Bikában segélyegyletük és nyugdíjalapjuk javára.

Fáradhatatlan és agilis igazgatójuk, Simonffy Emil ur befolyásának és közreműködésének egész súlyát vetette latba, hogy a hangverseny anyagilag is szépen sikerüljön. És ez sikerült is úgy anyagilag, mint erkölcsileg. Erről annak idején meg is emlékeztünk. Ámde egy-egy hangverseny tiszta jövedelme — bármily fényesen is sikerült legyen, nem nyújthat kellő bázist egy ily nagy fontosságú actió életbelépéséhez. Ehhez fix és állandó jövedelem, istápolás kell. De — mint már említém — tekintetbe véve a helyi viszonyokat — tudjuk, hogy a zenede pénztára egy maga nem valósíthatja meg tanárainak nyugdíj ügyét. Ámde erkölcsi kötslessége a zenedének tanárai nyugdíj vagy gyámpénztára érdekében minden lehetőt elkövetni. Az a tanár, a ki ez intézet falai közt vénül meg és válik munkaképtelenné, nem mehet agg korában koldulni Debreczen és a Zenede szegényére! Ezt tudják és érzik a zenede élén álló vezérférfiak is. Tudják, érzik, hogy ez ügyben valamit kell tenni.

A nélkül, hogy prejudikálni akarnának az igen tisztelt választmánynak, bátrak vagyunk figyelmét föl hívni az orsz. tanítói nyugdíj intézményre. Az orsz. tanítói nyugdíj alaphoz járul 1. az állam, 2. a tanító, 3. az iskola fentartó közeg, 4. szer minden gyermek, illetve tanuló. Nos, ennek alapján induljon meg a Zenede mélyen tisztelt választmánya. Mondja ki, hogy elvben megalkotja Zenedéje tanárainak nyugdíj alapját. Mihelyt megtette az első lépést, a többi magától jön. Kérjenek 1-ször a várostól némi segélyt az alaphoz. Mondjuk, hogy a város fizessen minden tanár után évenként 30 kt. a nyugdíj alaphoz. Ugyanannyit fizessen a Zenede pénztára is, ezt kibírja, Szedjen a választmány minden tanuló után, mondjuk az első osztályban 2 kot. a közép tanfolya mosoktól 3 és a felsőktől 4 kot. a nyugdíj alaphoz. Ha az elemista paraszt-napszamos gyermek köteles az állam gazdag pénztárába 30 fillért fizetni tanítója nyugdíjalapjához, ugyan miért ne fizethetne egy gazdag uri gyerek 2-3-4 kot? fizessen minden tanár fizetésének 24-5%-át nyugdíja javára. Rendezzenek minden évben pl. ősszel és tavasszal egy-egy hangversenyt a nyugdíj javára. Így rövid időn belül létre fog jönni a helybeli zenedei tanárok nyugdíj alapja. Ismervén a Zenede remeken gondolkodó választmányának és főleg érdemekben dus igazgatójának humanitását, nem kételkedünk benne, hogy az actiónak sikere lesz. Csak rajta a tettel!

Kathy Zsigmond.

Az új „Hungária.”

A mindennapi szellemi és testi munkában kifáradt, elcsigázott léleknek szüksége van egy-egy órai szórakozásra, némi változatosságra, mely az embert a mindennapiaság légköréből — ha csak kis időre is — kiragadja.

Azon hely, a hol ilyenmü szórakozásra szert tehet az ember, a k á v é h á z.

Sehol egész Európában, ninesen úgy kifejlődve a kávéházi élet, mint nálunk Magyarországon! Talán azért, mert sehol Európában nem rendelkeznek az emberek annyi sok szabad idő fölött, mint nálunk? Ám legyen az indító ok bármely, elég az annak, hogy Magyarországon tömegesen látogatják a kávéházakat az ujfelhértől kezdve a budapesti „New-Yorkig.” És mert ez így van, tömegesen is nyílnak a kávéházak az ország kisebb és nagyobb városaiban.

Nálunk Debreczenben a Hungária az a hely, a hol a kereskedő világ minden rangu és rendü képviselői találkát adnak egymásnak a hét minden napján. De nemcsak a kereskedők, hanem a társadalom majdnem minden rétege képv. selve van a „Hungáriában.”

Hogy miért épen ott? Talán azért, mert a központban van és a legkényelmesebb. Tulajdonosa Weichinger Károly el is követ mindent, hogy törzsvendégeit megtartsa. Ő maga mintegy hadvezér odaáll a frontra — t. i. a kávékimérőnél és sas tekintetével az ablakon keresztül meglátja a vendéget és harsog commandó szava: egy „piccoló”, egy „csésze”, egy „pohár”, egy fél „czitrom” stb. stb. De nemcsak a kiszolgálás körül szigorú, a mindig szigorú Weichinger hanem kávéháza rendje, tisztasága és belső meg külső csinosítása körül is.

Most ujonnan restaurálta kávéházát, és mondhatjuk, hogy Budapesten is keresni kell a „Hungária”-hoz hasonló kávéházat. Weichinger nem kimélt semmiféle anyagi áldozatot, hogy kávéháza páratlan legyen Debreczenben. És el érte célját! Az egész Hungária helyiség diszes habitust nyert, mintha valamelyes nagy ünnepre készült volna.

A fal és plafont festmény alapszine szolid ezüst-fehér, melyre budapesti jeles mesterek dekoratív festményeket esettek még pedig a „Hungária” és Debreczen initívaival diszítve.

A főbejárattal szemben van a „Hungária” védszelleme, — emberi — természetes nagyságban, melynek hátterül szolgál a lánczid, Budavára és hegysége, lábainál pedig a tudomány, művészet, kereskedelem és hadügy szimbolumai hevernek. Maga a kép ugyan nem a legsikerültebb, de utóvégre is — a füst enyészetének van kitéve az egész diszes festmény. — A falakat szép tájképek allegorikus alakok diszítik. — zoklija pedig szép mahagónifa utánzat dus aranyozással. — Nagyon szépek az ablakok és ajtók, selyem és aranyrojtos drapériái és az igazán diszes csillárok. A kerethez illők az ujonnan beszerzett barokstílyú tekeasztalok, és az egész butorzat. Még az újságlapok is új köntöst nyertek.

Szóval: a Hungária berendezésének enzebléja szép és kellemetes benyomást tesz a szemlélőre és méltó Debreczenhez, az Alföld metropolisához.

A Hungária restaurálása — mint halljuk 60.000 koronába került a tulajdonosának.

NAPI HIREK.

Világos, augusztus 13.

Most ötvenkét esztendeje, hogy elborult a magyar szabadság napja ott — Világosnál. A legszomorubb emlékü napok egyike, azok közül, melyeket átélt, átszenvedett, ezeréves nemzeti léte alatt a magyar. Azok a vitéz honvédfiúk, a kik előtt száz és száz csatában véres fejjel futott az ellen, akik a honvéddicsőségnek el nem muló ragyogását fényes kardjaikkal irták be a magyar égboltozatba, most ott álltak körülkerítve az orosz sereg áradatával, fegyverök széttörve, lelkük elcsüggedve s ajkukról egymástól egymáshoz száll el a szörnyű vád:

— Árulás! Árulás!

Szörnyüség nap volt, lelkeket megrázó, párja annak, mely nemzeti Golgotájává avatta Aradot a magyaroknak. Világosnál huszárok könnyeztek. S hogy elveszett a haza, a szabadság, nem egy közülök golyót bocsátott a szívébe, megölve előbb hű társát a csaták viharában: a harci paripá'. Már ötvenkét éve s ennek a nemzetnek, a magyar fajnak szívósságáról teszen tanuságot, hogy átéltük ezt a napot s azt a másikat október 6-ikát. — Hogy a hosszú elnyomatás után a szabadság derengő virradata borult ismét a hazára s a kiontott vér, a kiomlott köny virágokat termelt a hősök sírhalmainak oldalán . . .

Színházi pályázatok felbontása.

Tegnap délután bontották fel a beérkezett pályázatot a kis bizottság, huza vona taz egész. Előbb elküldik Nyiregyházának és M. Szigetnek, bevárják ennek véleményét és azután tárgyalja a tanács a beérkezett pályázatokat, mintha ő arra illetékes lenne. Pedig ezt tenni csakis a Színügyi bizottságnak lenne joga. Az egész úgy tünik fel, mintha időt akarnának nyerni ahhoz, hogy Komjáthy János érdekében minél messzebbmenő kortes akciózt fejthessenek ki. A tanács az ilyen eljárásával a legsujosabb kritikát provokálja maga ellen. A közvélemény több tiszteletet érdemel a nemes Tanács részéről . . . Itt mindenki meg van győződve affelől, hogy Komjáthy János eljuttatta kisjátékait a debreczeni közönség előtt; mindenki megelégette azon „nemtörődömséget” és „közönyt”, melylyel Komjáthy direktor ur a debreczeni színeszetet évek hosszú során keresztül egész az érték-elenség színvonalára süllyesztette. A színház elsősorban a közönségé — a józan gondolkozású és nemes izlésű közönségé — és nem egy haszonhajhászó érdek — szövetségé, melynek hivatalos támogatására a városi Tanács ez uttal is jobb ügyhöz méltó buzgalommal vállalkozik. Itt Komjáthy Jánosban senkisésem kicsinyli sem a tehetséget sem az arravalóságot hogy mint Színigaz-

gató be tudja tölteni a maga hivatását . . . a mig arra méltó volt a közönség nem is volt iránta hálátlan sem pedig fukar az elismerés és a tisztelet minden jelével és nyilvánulásával őt elhalmozni . . . De Komjáthy ur jónak látta visszaélni a népszerűségadta jogával, — a közönség rut becsapására.

Jóralavó szintársulatát lassanként — egy egész köznapi társulattal cserélte ki — melylyel aztán a legperverzebb, legsikamlósbabb és legprózaibb, de egyuttal a legolcsóbban beszerezhető szindarabokat adatta elő s a színházlátogató közönséget ezáltal súlyosan megsértette; egyszóval hála helyett hálátlansággal viszonzta a sok jótéteményt melyben részesült.

Ilyen előzvények után, a városi Tanácsnak tekintéyével és erkölcsi reputációjával összeegyeztethetetlennek kell nyilvánítanunk azon eljárását — melylyel a Színházat ismét a Komjáthy kezére akarja játszani; — annak daczára, hogy a pályázók között olyan egyén is van mint p. o. Makó Lajos, a ki ugy multjánál mint kitünő érdemeinél és országos nevével fogva mint, Debreczen város szülőtte — több jóindulatot érdemel mint a hálátlan Komjáthy . . .

Ajánljuk e pár sort a debreczeni színeszet iránt érdeklődők becses figyelmébe.

Esperesi vizitáció.

Dávidházy János esperes, Kovács Lajos egyházmegyei pénztárnok és Szücs László egyházmegyei számvevő, f. hó elsején megkezdtek a debreczeni ev. ref. egyház mult évi összes számadásainak vizsgálatát. A vizsgálatnál, mely még pár napig el fog tartani, Kósa Barna egyházi számvevő segédkezik nekik. A számadások után az egyházi iroda, a levéltár és az anyakönyvi hivatal megvizsgálására kerül a sor s a vizsgálat befejezése után, valószínűleg a jövő vasárnap, Dávidházy János esperes presbyteri gyűlést fog összehívni.

Szabadságszobor Debreczenben.

Végre valahára Debreczen városa is megembereli magát s ide, a szabadságharcz örökemlékezetű színhelyére emléksobrot állít a szabadságnak, hogy megtestesített jele is legyen a régi dicső időknek a — sajnos — törpe és szolgálai utókor előtt. Mint értesülünk, a városi tanács tegnap tartott gyűlésében Tóth András szobrásznak, a mi művésznünknek fényes, Hungária nőalakot ábrázoló alkotását fogadta el kivitelre. E célra 28.000 ezer korona áll rendelkezésre. Egyben a tanács megbizta a szoborbizottság elnökét, hogy a művészszel, a ki a mai napon városunkba hazaérkezett — a vonatkozó szerződést haladéktalanul készítesse el.

Az anyakönyvvezető ferslőgja.

Oláh Imre anyakönyvvezető egy ládában mindenféle holmikat akart kiküldeni egy közeli faluba és megbizott vele egy falusi szekeres. Az országuton a kocsi cigányok meglámadták, agyonveréssel fenygették, ha mer ellenszegülni és a kocsi ról minden elemelhetőt elvittek, közte az

Oláh Imre anyakönyvvezető ládáját is. A vizsgálat a bűnügyi osztálynál folyik. Természetesen a tetteseknek bottal ütik a nyomát.

Zászlófelavatási ünnepély.

A debreczeni István gőzmalom munkásainak önképző köre augusztus 24-én tartja meg igen szépnek ígérkező zászló avatás ünnepélyét. Az ünnepély előtt, a jelzett nap délutánján, félötör kezdődik a gyülekezés az István gőzmalom telepén. A kivonulás kevéssel öt óra előtt veszi kezdetét s a menet a nagyerdei Dobos pavillon elé halad. A zászlóanyai tisztet Sesztina Lajosné urnő fogadta el, a kit családi gyász miatt Mayer Emilné urnő fog helyettesíteni. A világos kék selyem zászlót Killer Ede főtéri kirakatában tette közszemlére az egyesület. Egyik oldalán István nádornak a malom patrónusának képe tünik fel, hátterben a malommal s körötte ezzel a felirással: „István gőzmalom társulat munkásainak önképző és segélyző köre — alakult 1889-ben.” A másik oldalán szimbolumok vannak az egylet jelmondatával: „Egyetértés, munka, hazaszeretet lelkesítse mindig ezt az egyletet.” A zászlófelavatási ünnepélyre már szétküldte a rendező bizottság a meghívókat s általános érdeklődést ébresztett az ünnepély iránt. Debreczen szereplő férfiai közül már számosan bejelentették, hogy résztvesznek az ünnepélyen. A szép ünnepély alkalmából azoktól, akiket az egyesület zászlószegekkel tisztelt meg, igen szép ajándékok érkeztek a nemes czélu egyesület javára,

Vizsgálatok a Főiskolában.

A debreczeni ev. ref. főgymnásiumban a szeptemberi vizsgálatok a következő időhen tartatnak meg: a., A javító és pótvizsgálatok: a VIII-ik osztályé szept. 1—2 án, az I—IV osztályé szept. 3-án és az V—VII osztályé szept. 4 én. b., A felvételi vizsgálat bármelyik osztályból szept. 1—2 napjain délelőtt. c., A magán vizsgálatok: a VIII-ik osztályé szept. 1—2-án, az I—VII osztályé szept. 5—6 án, délelőtt írásbeliek, délután szóbeliek. d., Az érettségi vizsgálat írásbeli része szept. 3. 4. 5. 6. és 7-ik napjain, szóbeli része és javító vizsgálat szept. 11—12 napjain. Jelentkezni kell a teljes érettségi vizsgálatra szept. 2 án délig, a javító vizsgálatra szept. 10-én délig az igazgatóságnál.

A macsi munkászendülés áldozata.

A látóképi korcsmáros Rosenfeld Dezső még tegnap délelőtt meghalt a debreczeni közpórházban. A sajnálatra méltó munkáslázadásnak tehát meg van a maga áldozata. Igaz, hogy a kezdeményezők az ügyesség börtönében várják tettük méltó büntetését és hisszük, hogy az teljes szigorral fog rajtuk végrehajtatni, de mégis kérdést képez az, hogy megtalálja a hátramaradott család, a fiatal özvegy az elégtételt, ha a fokosokkal lamadó munkásokat néhány évre bezárják, mikor ők elvesztették családfőjüket, a családapát, a szerető hitvest. Mit csinál nálunk a külsőség felvigyázására hivatott csendőrség és mezei rendőrség? Rosenfeld Dezsőt ma temetik a kórházból.

Hálaadó istenitisztelet.

Ő Felsege a Király legmagasabb szünetésének f. hó 18-ára eső évfordulati napján, reggeli 7 órakor a debreczeni autonóm orthodox izraelita hitközség Pásti-utczai templomában ünnepélyes hálaadó istenitisztelet fog tartatni.

Komjáthy Pozsonyba pályázik.

Komjáthy János ur, mint teljesen megbízható forrásból értesülünk már be is adta pályázati ajánlatát a pozsonyi színház üresedésben levő igazgatói állásának elnyeréséért. A pályázati ajánlatot Komjáthy ur „magyar” és „német” szövegezésel írta meg és adta be, hogy annál biztosabb legyen a siker... Mi a magunk részéről a legőszintébb szerencse kívánatainkat fejezzük ki Komjáthy urnak. Nem is kételkedünk benne, hogy Komjáthyból pozsonyi színigazgató lesz, mert ott esetleg többre becsülhetik a „dajcsolást” mint mi itt Debreczenben becsüljük; csak azt resteljük, hogy ami huzamos ideig megtürt színigazgatónk — aki annyiszor fennen dicsekedett magyarságával — ugy elszédítette a győzelem hajhászás láza, hogy az osztrákká átvedlés szomorú tünetei jelentkeznek rajta. Oh tempora! Oh mores!

Népiskolai értesítés.

1. A debreczeni autonóm orthodox izraelita hitközség által szervezett négyosztályu elemi fiu- és leány iskola f. évi szeptember 1-én a Széchényi-utca 5. számú házában levő iskolai helyiségben nyitvatván meg, a szülők és gyámok felhivatnak, hogy 6-12 éves tanköteles fiu- és leány gyermekeiket f. év aug. 18 án. 20 án és a rákövetkező napokon, naponta d. u. 2-5-ig az iskola tanácstermében irasák be. 2. Az iskolába felvétetik minden 6-12 éves fiu és leány hiteles bizonyítvány vagy felvételi vizsga alapján a megfelelő osztályba. 3. Az első osztályba belépő tanuló köteles a hatodik évének betöltésére vonatkozó anyakönyvi igazolást és himlő oltási bizonyítványt bemutatni. 4. A tandíjak mérsékelten az anyagi viszonyokhoz mérten négy tandíj-osztályban állapítottak meg. A beiratási és félévi tandíj a beiratásnál okvetlen befizetendő. 5. A kik a tandíjat fizetni és tankönyveket vinni nem képesek, tandíjmenteséget és tankönyveket kaphatnak, ha ebbeli kérelmüket aug. 18-25-ig d. u. 3-5-ig a jelzett iskola tanácstermében üléselő bizottságnál előterjesztik, vagy írásban beadják, megjegyeztetvén, hogy beiratási díjak még a tandíjmentesek által is fizetendők Debreczen, 1901. aug. 13. A debreczeni aut. orth. izr. hitközségi iskolaszék.

Egy zsebtolvaj elfogatása.

Jó fogást csinált tegnap déluian a debreczeni rendőrség, Elfogott egy Hamza Mihály nevű veszedelmes fővárosi zsebtolvajt, a ki különféle lopások miatt már négy évet ült fegyházban. Hamza Mihály a Széchényi-utczán Halász Ferenczné, egy szegény napszámos asszony zsebéből emelte el a tárczát, mikor a rendőrök elfogták, azonnal a bűnügyi osztály börtönébe vitték, a hol a megmozgás alkalmából több értékes órárt és ékszert találtak nála.

Kolozsvári rendőrbotrány.

A kolozsvári botránynak epilogusai most folynak le. Szvacsina Géza polgármester Szőke Bálint rendőr felügyelőt, Kovács Lajos rendőrbizost és Orbán Ferencz dolgozó házi fogda felügyelőt felfüggesztette állásuktól, s ellenük a fegyelmi eljárást megindította, Bányai Lajos rendőrségi díj-

nokot pedig hivatalából elbocsátotta. Az eddigi helyettes főkapitány Polc Rezső, aki a legnehezebb órában vette át hivatalát elfoglaltságára való tekintettel, főkapitányi tisztéről lemondott, de a főispán kérésére egy ideig még vezeti hivatalát. Székely Sándor a rendőri brutálitás életben maradt áldozata, már jobban van. Nemsokára a kórházat el is hagyhatja. A lázongás két vezetője: Várkonyi Gyula és Csorgye János az ügyészség fogházában várják az ítéletet, odakerült most már Sipos Károly is, aki az emlékezetes népgyűlést egyhehivta.

A béresgyerek szerencséje.

A makói kiállításon feltűnt a kereskedelmi miniszternek egy kis mezőgazdasági garnitúra: parányi eke, vetőgép, borona, kocsis több efféle eszköz. Tudakozódott a tárgyak kiállítója felől s ekkor elmondta neki, hogy az ügyes apróságot egy Macsa István nevű tizenhárom esztendő béresgyerek csinálta; nem tanította rá senki, mert szülői olyan szegény emberek, hogy még a népiskolát sem bírták vele végig járni, pedig igen ügyes gyerek és szeretne is tanulni. A miniszter mindezt megjegyezte magának s megígérte, hogy ha a gyerek tanulni akar, szívesen részesíti támogatásban. A szegény munkás családnak persze nagy örömet szerzett a miniszter ígérete, amely megalapította a béresgyerek szerencsét.

Orosz katona-léghajó Máramarosmegyében.

Sátoralja-Ujhelyről taviratozzák, hogy a máramarosmegyei Cziroka-Hosszumező határában tegnap nagy katonai léghajó ereszkedett le, amelyből orosz katonatisztek szálltak ki. A hatóság jegyzőkönyvet vett föl az esetről és jelentést tett róla az alispánnak, aki a katonai hatóságtól kért utasítást. Az orosz tiszték azt vallották, hogy tanulmányuton vannak. A tiszték ma délben Sátoralja-Uj elyre érkeztek, ahonnan egy polgári ruhába öltözött rendőr kíséretében tovább utaztak Kaszára.

A „Hungária” megnyitása.

Lapunk más helyén megemlékezünk az ujonnan remekül átalakított „Hungária” kávéházzal, annak szorgalmas tulajdonosáról Weichinger Károlyról. Az egész kávéházat fény és pompa veszi körül és bátran állít hatjuk, hogy egyetlen vidéki nagy városnak sincs még csak megközelíthetőleg sem olyan fényes és pazarul berendezett kávéháza, mint Debreczenben a Hungária. Sőt ez a kávéház nagysága, berendezése, díszítése tekintetében vetekedik a főváros legszebb kávéházaival. A díszes kávéházat ma adják át a nagy közönségnek. Két napos megnyitási ünnepélyvel, az első megnyitás ma este lesz a Magyar Testvérek zenekarával, a másik pedig holnap Rácz Károly és fia közreműködése mellett.

Krüger és a báliruhák.

Krüger elnök puritán izlését dicséri az alábbi kis anekdota, amely ugyan már négy éves, de csak most elevenedik föl a francia lapok. Négy évvel ezelőtt Johannesburgban a francia kolónia a július 14-iki nemzeti ünnep emlékére fényes táncmulatságot rendezett, amelyre Krüger is meghívták. Az elnök megszokott trakkjában, kísérelével együtt benyitott a pazarul földiszított terembe, de amikor a sok csupasznői vállat meglátta, egyszerre visszahőkölt és zavartan szólott: — Pardon, de igazán nem tudtam, hogy a hölgyek még nincsennek felöltözve! Nem is volt semmi áron rábítható, hogy belépjen a terembe, amíg csak a nők sállal és kendővel hevenyészve el nem tartakák keklüket és nyakukat. De még ekkor is sorba bocsánatot kért minden nőtől:

Igazán sajnálom, hogy az előbb megzavartam, de nem is sejtettem, hogy még csak akkor készültek felöltözködni.

Ez az anekdota különben egy másiknak az emlékét idézi föl. Ugyanis egy bálon egy merészen decolletált nő főfájásról panaszkodott. Egy elmés ur ekkor azt a tanácsot adta neki:

— Legjobb lesz, ha haza megy nagysád, felöltözködik és — lefekszik!

Értesítés.

1. A t. szülők és gyámok ezennel értesítetnek, hogy a beiratások a jövő tanévre f. hó 25-30 napján fognak megejtetni az iskola tanácstermében, még pedig naponta d. e. 9-12 óráig. 2. A tandíjmentesség vagy mérsékelt tandíj iranti kérvények f. hó 20-ig az iskolaszék elnökségéhez nyújtandók be. 3. Beiratáskor a beiratási díjon kívül — melyet még a tandíjmentes tanulóknak is fizetni kell — a tandíj felerésze és az esetleges hátralékos tandíj lefizetendő. 4. A tandíj-osztályok változatlanul meghagyatnak. 5. A f. tanévvel az V. fiuosztály is megnyílik. Az erre vonatkozó felvilágosítással az igazgatóság szolgál. 6. Az első osztályba lépő gyermek köteles himlőoltási- és hatéves korát igazoló születési bizonyítványt bemutatni. 7. A t. cz. szülők és gyámok kéretnek eme rendszabályokat szigoruan betartani Debreczen 1901 augusztus hó 8. Az izr. iskolaszék.

Nyilatkozat.

A szolyvai gyógyvizet kiváló sikerrel használok praxisomban és magam is annyira hozzászoktam, hogy nélkülözni nem tudom.

Dr. Zavaros Gyula
Kölesd, (Tolnamegye.)

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

TÁVIRATOK.**Egy község lángokban.**

A „Debreczen” eredeti távirata.

Sopron, aug. 13.

L o z n i a község, mely báró Soly-mossy tulajdonát képezi, tegnap dél óta lángokban áll. A tűzvészt nem sikerült elfojtani. A kár mérhetetlen. A szomszéd falvak tűzoltósága segítkezik a tűz oltásánál.

A bombamerénylőt elfogták.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, augusztus 13.

A troyesi (Franciaország) templomban elkövetett bomba merénylet tettesét elfogták, Villanueva t-nak hívják, Barcelonából származik és anarkhistának vallja magát. Felvilágosítást vonakodik adni és tettestársát nem nevez meg. A robbanás az esti ájtatosság közben történt mikor nagyon sokan voltak a templomban.

Falkai Budapesten.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, augusztus 13.

Falkai László, a negyvenezer koronás postasikkasztó ma érkezett Budapestre, az Alkotmány-utczai fogházba szállították.

A polgármester büne.

A besztercezi városi képviselőtestületet, mint onnan írják, kinos ügy foglalkoztatja mostanában. Pellion Márton volt polgármester ez év tavaszán nagymértékű betegségére hivatkozva, lemondott hivataláról s nyugdíjazását kérte. A város elfogadta lemondását s helyét a júniusban megtartott tisztújítás alkalmával betöltötte de a tájékozatlanok nem kis bámulatára Pellion nyugdíjazását levették a napi rendről. Ekkor a városban suttogni kezdtek, hogy a polgármester pénzügyekben nem éppen korrektül járt e! s így a többi között negyedévi katonai kaszárnya bérrel: háromezer koronával nem számolt be a városnak.

Kezdetben a hirt kétkedve fogadták, mert Pelliont egész életén át mindenki korrekt és jellemes, nem kevésbé takarékos embernek ismerte, aki a tékozlást, avagy pazarlást még hiréből sem ismerte. A megye alispánja a polgármesteri hivatal kérésére bizottságot küldött ki, amely hetekig vizsgálta a könyveket, amely idő alatt azonban a beteg polgármester ereje és elméje oly rohamosan hanyatlott, hogy kihallgatásáról szó sem lehetett többé.

Barátainak, akik a terjesztett hírek felől bizalmasan kérdést intéztek hozzá, apatikusan csak annyit felelt: Rendben, a legnagyobb rendben van minden. A vizsgáló bizottság tényleg hiányokat konstatalt, de a volt polgármester ez irányban fölvilágosítást már nem adhatott, mert a vizsgálat befejezése előtt meghalt. Minthogy halálával védekezése lehetetlenné vált, a bizottság munkáját csak folytatta, de a vádat el kellett ejteni s megelégedett azzal, hogy a minap tartott városi közgyűlés alkalmával bejelentette, hogy a volt polgármester hivatalában csakugyan szabálytalanságokat és pénzhianyot: összesen 8029 koronát fedezett föl s egy csomó elkésett indítvány kapcsán javasolja a közgyűlésnek, hogy a jelzett hiány az özvegy nyugdíjából téríttessék meg. Az ügy az igazságügyi bizottsághoz utasított.

Mese egy oroszánról.

Az az oroszán, amiről e történet szól vadállat, amennyiben adót is fizetnek utána. A legelső büszkesége volt egy kisebbfajta, amolyan repülő állatseregletnek, amely városról városra jár és olesó belépődíjak mellett mutogatja a fenevadak előkelőségeit. Az állatsereglet meglehetősen szegényes, az előkelő fenevad vajmi kevés benne, és a tulajdonos alig tudott volna megélni a jövedelméből, ha nem volna élelmes férfit, akinek nemcsak vadállatai, hanem ügyes ötletei is vannak. Azt tette, hogy a hány városban megtelepedett, azon kezdte, hogy — sorsolást rendezett. Számozott ivvel sorra járta a város jobbmodu lakóit és nem nyugodott addig, amíg egy pár számot nem vásároltak a tárgysorsjátékra. A főnyereményről csak annyit árult el, hogy ezer forintot ér, szóval olyasmi, amiért érdemes megkockáztatni egypár hatost. Amikor aztán jó csomó szám elkelt, megtörtént a húzás. A szerencsés nyerő boldogan jelentkezett, a derék tulajdonos pedig mosolyogva vezette oda az oroszán ketreczéhez.

— Ime uram, itt a főnyeremény: tessék gondoskodni az elszállításáról, különben majd én szállítatom a lakására.

A boldog nyerő persze majd hanyat vágódott rémületében. Sietett kijelenteni, hogy kész lemondani szerencséről. De a becsületes tulajdonos nem tágitott. Az oroszán többé nem az övé, nincs jussa hozzá. De különben sem bolond, hogy tartsa ezt a bestiát, amely naponta megeszik egy fél borjut.

— De uram, mondja végül a kétségbeesett nyerő, én hajlandó vagyok némi áldozatra is, ha megszabadít ettől a fenevadtól.

És minthogy a tulajdonos derék ember, becsületes ember és méltányos ember, meglett az alku. A nyerő fizetett száz pengőt, a tulajdonos pedig vitte az oroszánt más városba, új sorsolásra. Jó ideig zavartalanul folyt az üzlet, de addig jár a korszak, amíg eltörik. Egyszer a jó ötlet is fölmondta a szolgálatot. Az egyik sorsolásnál ugyanis egy földbirtokos lett a nyertes. Természetesen ő is tüstént le akart mondani a nyereményről, de amikor az állatsereglet tulajdonosa előhozakodott az érveivel, menten átlátott a szitán. Elmosolyodott, a zsebébe nyúlt és kihuzott onnan egy revolvert. A tulajdonos elsápadt.

— Agyonlövöm az oroszánomat. Tehetem, mert az enyém. Mindig nagy vágyam volt oroszánt löni — fájdalom — nem volt rá módom, de most segített a gondviselés.

Erre nagy jelenet játszódott le. A csávába jutott tulajdonos, akit így megfogott a saját ötlete, családotól rimázkodott a nyertesnek: ne tegye tönkre. Végre megkönnyült a földbirtokos, vállat vont és így szólt:

— No jó, barátom lemondok a vágyamról. Eladom magának ezt a bestiát és hogy ne mondhasa, nem vagyok gavallér, odaadom ötödáron. Szurjon le kétszáz pengőt és vigye az oroszánt.

Ettől aztán nem is tágitott. És a szegény állatsereglet tulajdonos, mi telhetett tőle, fizetett; de többé nem csinált lutrit.

Vadásztörténetek.

Most, hogy megnyílt a vadászszézon, vele együtt vonult be a vadásztörténetek legendás korszaka is. Igaz ugyan, hogy nyulra még nem szabad löni, de azért sok az olyan vadász, akitől augusztus 15 én tul már nem félnek a tapsifülesek. Fürjezés utáni lakomán mesélte el egy vadász, akit már messze vidékre elcsalt a szenvedélye a következő történetét:

Fogoly vadászatban voltam, de átkozottul került a szerencse. Azóta, hogy elindultam, le se vehettem a vállamról a fegyvert, s míg más alkalommal tömegesen szemtelenkedtek körülöttem a szarkák, ezuttal még azok is elkerültek.

Legkevésbé mutatkozott fogoly, úgy, hogy már kétségbeesve gondoltam szegényteljes hazatérésemre.

Vendégek is lesznek otthon s ne adj isten, hogy megszabaduljak a gunyos élelődéseiktől.

Egyszerre azonban figyelni kezdtem. Hűséges vadásztársam, az angol vizsla Hamlet, rám tekint, majd előre fut és szaglász. Lekaptam a fegyveremet és követtem. Bizonyára nyomon van, lesz már fogoly!

A kutya hirtelen megáll és kaparni kezd a talpon. Liheg már szegény, de azért meg nem áll addig, míg ki nem hoz a föld alul egy fapipát.

Azt hittem, hogy eltávozott az agyából az a parányi kutya agyvelő, csak a mikor jobban szemügyre vettem a pipát, akkor jöttem rá, hogy mi ingerelte az én Hamletemet?

Képzelték a pipán fogoly-faragvány volt s a derék állat azt szimatolta ki.

A társaság elhülve hallgatta végig a Jägerlateint, majd az egyik Nimród megkérdezte:

— Életben van e még a derék Hamlet?

A vadász arca elborult.

— Nincs. — Rendkívüli körülmények között vesztettem el. Kőszáli sasokra vadásztam a hegyek között, mikor kifáradva leültem falatozni. Hirtelen lecsap mellettem egy mesés nagyságu kőszáli sas, megragadja nyakravalójánál a kutyát, és viszi fel a végtelenségbe.

Alig maradt annyi időm, hogy fölragadjam a golyós puskámat. Célba veszem a sást, rálövök, a másik perczen a hatalmas szárnya elengedi Hamletet és vérző mellel bukfoncezik alá, csak hogy a kutya nem jött vissza. Az annyira belejött a repülésbe, hogy tovább szelte a levegőt.

— Ki tudja, merrefelé vette magára a sas szokásait, fejezte be elbeszélését a Nimród, miközben egy könnyet morzsolt szét a szemében.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Erekmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Móríc Pál. 21.

Ez a levél egész kiforgatott a valomból. Egész újsággént vettem e hirt, nem mint pedig a besorozásnak természetes következményét. A tehetetlen dühtől majd megszakadt a szívem.

— Az olaszok ma tizenegy órakor masiroznak el, szólt Gulden ur rövid hallgatás után.

Mint aki csak gonosz álomból riad fel, úgy felkiálték én is:

— Tehát Katiczát nem láthatom meg többé?

— De igen, de igen csillapított a mester, de resztett a hangja. Már üzentem nekik, hogy jöjjenek. Így tehát az indulás előtt még megölelhetitek egymást.

Midőn láttam gazdám bánatos arcát, dühöm csillapodott, sőt úgy ellágyultam, hogy kis hijja volt, majd elpityeredtem mint a gyermek.

Időmultán megint biztatott:

— Hanem hiába ne aggaszd magadat fiam, mert én már mindent előre elrendeztem. És ha Isten vissza segít, hogy életben találj, itt nálam íremt meglesz az otthonod. Lásd, már én öregszem. És mindig nagyra becsültelek, mint a fiamat, már olybá is tekintelek... Becsületes jó szivedet, kedélyedet úgy megszerettem, hogy az volt szívem titkos vágya, én majd a mesterséget reád ruházom... Aztán majd szépen együtt maradunk... Katicza meg te, ti lesztek az én gyermekeim. Ámde ember tervez, Isten végez, a sors másként rendelkezett. Azelőtt meg kell hajolnunk. Hisz az a válás is csak időkérdése. Mert

egész biztosra veszem, hogy téged hazabocsájtanak. Mihely látják, hogy nem bírod a hosszú marsot, azonnal haza bocsájtanak, különben fiam majd meglátod.

Megrikatott az öreg gazdám, aki ezen közben a szekrényből előkeresett egy borjubőr katona tornisztert, letette elébem az asztalra, irtózáva néztem reá, mert ez is a boldogtalanságomat juttatta az eszembe, hogy elkell masiroznom.

— No itt a tornisztered is, mondá a mester ur. Ami csak szükséges, mindent beleraktam: flanelbekötöt meg a többi szükséges holmit. Két inget pedig majd Minczba adnak. Egyébre nincs is szükséged, mert bakkanecot is csináltattam. Legalább nem lesz olyan komisz, mint a liferánsok bakkanca. Azok lóborból dolgoztanak. A lóbor pedig olyan tulajdonságú, hogy retentő módon kimelegíti a lábakat. Pedig szegény fiacskám a te lábad anélkül sem valami egészséges. Komisz bakkanecokul is teher lesz neked az utad... Aztán még itt van ez is no. Minden, ami egy katonának kell.

Ott hevert a borju az asztalon, mert én biz nem nyultam hozzá. Gazdám pedig izgatottan járt fel és alá a szobában.

Odakint már sűrűgtek forogtak a tájánok. Kászolódtak az induláshoz. Lehallatszottak a Vidal kapitány rendelkezései is. Az inasát elküldte a zsandárkaszárnnyába, mert lova ott volt elkvártélyozva, szóval mozgott, zajlott az egész város. Különösen elbódultam és képtelenné tetszett előttem, hogy e várost itt kell hagyni. Ily zavarodásomba érkeztek meg Katiczáék. Katicza ahogy belépett az ajtón, mindjárt a nyakamba borult és úgy zokogott. Gretel néni pedig ismét elfutotta a méreg és szidta a hatalmasokat.

— Ugy-e hé, megmondtam, hogy nekem ki Svájcba? Ugy-e he megmondtam, hogy ez a betyár nép elhurcol téged is?... Megmondtam, de te nem hittél nekem.

Gulden ur nem állhatta szó nélkül.

— Ugyan, ugyan, Gretel anyó, hisz Józsi csak a kötelességét teljesíti most, ami mégsem olyan nagy szerencsétlenség, mint ha a becsületes emberek megvetnék. A helyett tehát hogy itt kiabál, itt zsörtölődik, bizony jobb ha vigasztalja, bátorítja a Józsit.

— Hagyjon, mondá a néni, hisz nem őt bántom én, hanem az az iszonyúság, hogy ilyesmit megérhettünk.

Katicza odaült mellém. Görcsösen magához szoritott. Nem engedett volna el semmiért. Megöleltük egymást.

— Ugy-e, hogy visszajössz? Kérdé, miközben magához ölelte a fejemet.

— Vissza... vissza, sugtam, de ugy-e te sem felejtél el? Ugy-e te sem szeretsz majd mást?

Sirva fogadkozott szegény:

— Oh nem, nem! Rajtad kívül soha nem szeretek mást.

Negyedórával később Vidal kapitány is benézett. Már egész menetre készen kiöltözködött.

— No jó napot, jó napot, szólt a kapitány, hát hol a mi fiatal legényünk?

— Itt van ni kapitány ur, felelte a mester.

— Ah, így vagyunk, szólt a kapitány. Persze most siránkozánk egy kicsit... De ez természetes is... Ha visszagondolok reá... Hisz valami kedvest mindnyájan hagyunk ott a szülőföldön. Hanem azért ne csüggedjen fiatal barátom. Hisz katonának volnánk, nem gyermekek! vagy mi az ördög! Majd Katiczát megpillantván, szelidebb hangon folytatta a mondókat. Értem...

Igy már magam sem masiroznék el oly szívesen. Épp ekkor pedig dobszó perdült az utcán, mire Vidal kapitány még megjegyezte volt:

— Még az indulásig van husz percz időnk, hanem aztán legény, le ne késsünk az első sorakozótól, mondá, Gulden urral kezdet szoritván. És kiment, mert már behallatszott, hogy a kapu előtt kapál, topog a lova.

Maga az idő is borongott. Ugy elszomorodtam, azt hittem a szívem megszakad, ha most Katiczát itt kell hagyni. Egymásra borultunk. Amidőn a piacon hirtelen az összes dobosok megütötték a dobot. Ez volt a gyülekező jelszó. Gulden ur felvette a tornisztert az asztalról és elkomolyogva szólított:

— Józsi fiam, még egyszer öleljük meg egymást... Aztán itt az ideje, indulhatsz.

Elfakult az arcom, de kihuztam magamat, miközben Gulden ur a hátbőröndöt felkaposolta a vállamra, Katicza a kötőjébe takarta az arcát és úgy zokogott. De Gretel anyó is összeharapta az ajkát, mert neki is sirásra állott a szája.

A dob még egyre pörgött, mignem hirtelen abba maradt a zaj.

— Most kezdődik a gyülekező, szólt Gulden ur. megölelt, de érzelmeit nem bírta már tovább leplezni, sirva fakadt ő is: Kedves fiának szólított s úgy biztatott: — Ne félj. Bátorság fiam!

Gretel anyó lerogyott a padra. És midőn hozzá lehajoltam, körülölelte a nyakamat, a kezei közé szoritotta a fejemet és egész kétségbeesetten kiáltotta, sikoltozta:

— Józsikam, Józsi fiam, már kis gyerekkorodtól kezdve szerettelek... Mindig, de mindig nagyon szerettelek! örültem, ha láthattalak. És most mégis elkell masiroznod. Jaj Istenem! Jaj Istenem, micsoda szerencsétlenség!

(Folyt. köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi ártézi viz a legjobb legesegesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Eladó vagy bérbe kiadó a postakertben 1500 □-öl föld épületekkel. Értekezhetni Timár-utca 52. sz. alatt.

Női kalap készítésben, ügyes eladásban jártas leány alkalmazást nyer Rózsa Lajos női divatüzletében Debreczen, kistemplom bazár.

Tanulóul jó családból való fiu felvétetik.

Néhai Szöllösi György

ékszeráru raktára, műhely berendezése, továbbá üzleti berendezése és vasredőnyös portaleja

eladó.

Az örökös megbízásából értekezhetni **Zelinger Ede** czimer- és czimfestőnél, Piacz-utca 55. sz. a.

A Hungária kávéház

diszesen átalakítva

kedden, augusztus 13-án

megnyilik.

Ma este

Holnap szerdán

Magyar Testvérek Rác Károly és Fia

zenekarával

zenekarával

nagy megnyitó estélyek

tartatnak.

Tisztelettel

Weichinger Károly.

Kitünő faj és csak érett

csemegeszőlőt

ajánl e hó közepétől

Sétakerti csemegeszőlő telepéről

Kardos László.

Értekezhetni Kossuth-utca 9.,
a telep megtekinthető Simonyi-ut 11.
Termés 300 mm. körül. Telefon 113.

Minden külföldinél jobbak!

és olesóbbak!

a „Debreczeni vasöntőde
és géplakatosság“

aranyéremmel kitüntetett

kutshivattyui, borsajtói és

szőlőzuzó gépjai!

Eladás egyedül a gyártelepen:

Péterfia-végén a hadházi-utcában.

Cséplőgép részek,

Lendkerekek (különféle nagyságban)

manometer (fesz mérő),

egészen új.

Ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok,

más építkezéshez való

vastárgyak

különféle **kovácsszerszám:**

Satuk, üllök, fújtató, vasesztergápad

szerszámacézél

kompozíció.

Kijavított

takarék tüzhelyek,

igen mérsékelt árban kaphatók

KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, fűtőzsde udvar.

Ócska vas és fémek a legmagasabb árban veszek

Teljesen kijavított

vetőgépek

13. 15. 17. és 21 soros

feltűnő olcsó árban, — előnyös

fizetési feltételek mellett.

5266/1901.

Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi miszerint a város tulajdonát képező következő földbirtokok u. m.

1. A Barcsay-féle házutáni 7 hold 650□-öl területű ondódi szántó-föld az 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

2. A varga kert melletti 21 hold 1275□-öl föld az 1901. évi október 1-től 1904. október 1-ig terjedő 3 évre.

3. A téglás kert északi oldala és a vasut közt fekvő 26 hold 1208□ öl föld a f. 1901. évi október hó 1-től 1907. évi október hó 1-ig terjedő 6 évre.

4. A posta kert melletti 18 hold 300□-öl föld az 1901. évi október 1-től 1907. évi október hó 1-ig terjedő 6 évre.

5. A boldogfalvai kert és a m.-pécsi ut közt fekvő 36 hold luczernás föld az 1901. évi október hó 1-től 1907. évi október hó 1-ig terjedő 6 évre.

6. A város telkei után a felosztott belső közlegelőből kiadott s az apafa erdőtől sziki gyakori bérlet határáig terjedő 441 hold és 26□-öl ujosztású föld az 1901. évi november hó 1-től 1907. évi november hó 1-ig terjedő 6 évre.

7. A sintér telep hátamegetti homok hordásos föld az 1901. évi október hó 1-től 1907. évi október hó 1-ig terjedő 6 évre.

8. A Hatvan-utczai temető északi oldala és a mester-utczai sorompó mellett fekvő 1 $\frac{1}{3}$ hold föld a f. 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.

9. A salétrom laktanya hátamegett fekvő 5 hold legelő a f. 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.

10. A józsa kert és a nagyerdő közt fekvő s az 1661. sorszámu ház után kiosztott Holesy Arnold-féle 2 és $\frac{2692}{10000}$ osztályozott hold ujosztású föld az 1901. évi október hó 1-től az 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

11. A Várad utczai cigánysor végén sertés vásártérre vezető ut jobb oldalán fekvő eddig is faraktárnak használt 1200□-öl terület a f. 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

12. A várad utczai sorompónál a fehértemplomi állami ut bal oldalán fekvő s az iratok közt levő vázlaton A. B. D. betűkkel jelölt 1200□-öl terület a f. 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

13. A séta kert végében fekvő 1118□-öl majorsági föld az 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

14. Az ispotály lapostól a Miklós-utczai régi sorompó házig a H.-Szoszoló ut mentén elvonuló bekerítetlen, más árokkal el nem különített, tehát szabadon levő területek a f. 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.

15. Az új lovassági laktanyával szemben a hadházi ut jobb oldalán fekvő s Hegedüs Isvántól és ne.étől kisajátított majorsági föld, illetve major a f. 1901. évi október hó 1-től 1902. évi október hó 1-ig terjedő 1 évre.

16. Az új lovassági laktanyával szemben a hadházi ut jobb oldalán fekvő s Juhász Józsefné Gombos Juliánától kisajátított majorsági föld illetve major a f. 1901. évi október 1-től 1902. évi október 1-ig terjedő 1 évre.

17. Az államvasuti pályaudvar mellett fekvő I. II. III. és IV. számú faraktári helyek azon területekkel, melyek a mellékelt vázlatban kitéve vannak 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

18. A m.-pécsi ut melletti 12 hold 411□-öl föld az 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.

19. A csödörös esperes kert melletti 120 hold 185□-öl föld az 1901. évi október 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.

20. A Tamássy-féle b.-guti kaszáló az 1901. évi október 1-től, 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre,

a folyó évi augusztus hó 28-án délelőtt 9 órakor a városháza nagy termében megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adni fognak, a mely árverésre az árverezni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők s a kikiáltási ár 10% árverezni szándékozók által az árverés fogantatásával megbizottak kezeihez készpénzben fizetendő.

Kelt Debreczen, 1901. július 29-én.

A városi tanács.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.